

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 23 października 2025 r.

Pozycja 299

POSTANOWIENIE

z dnia 10 lipca 2025 r.

Sygn. akt Ts 243/23

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej G.K. o zbadanie zgodności:

- 1) § 2 pkt 1 w związku z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1714) w zakresie, w jakim „różnicuje sytuację majątkową (wynagrodzenie) pełnomocnika w razie jego wyznaczenia przez [s]ąd z urzędu oraz w razie występowania jako podmiot reprezentujący stronę z wyboru”, z art. 64 ust. 2 w związku z art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) § 2 pkt 1 w związku z § 4 ust. 2 rozporządzenia, o którym mowa w punkcie pierwszym, w zakresie, w jakim „przy ustaleniu opłaty w wysokości wyższej, niż określona w § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia nie uwzględnia zmiany wartości siły nabywczej pieniądza jako elementu określającego adekwatność nakładu pracy adwokata, a także w zakresie w jakim przy ustaleniu opłaty w wysokości wyższej, niż określona w § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia określa kwotę podwyższenia na 150% dla pełnomocnika w razie jego wyznaczenia przez [s]ąd z urzędu, podczas gdy pełnomocnik reprezentujący stronę z wyboru może otrzymać podwyższenie wynagrodzenia podstawowego w wysokości 600% przy zastosowaniu tych samych kryteriów”, z art. 64 ust. 2 Konstytucji,
„ewentualnie, w razie gdyby Trybunał Konstytucyjny uznał, że powyższe naruszenia nie mają charakteru konkretnego, a jedynie abstrakcyjny:”
- 3) § 2 pkt 1 w związku z § 4 ust. 1 i 2 w związku z § 17 ust. 1 pkt 1 oraz § 17 ust. 2 pkt 3 i 4 rozporządzenia, o którym mowa w punkcie pierwszym, w zakresie, w jakim „różnicuje sytuację majątkową (wynagrodzenie) pełnomocnika w razie jego wyznaczenia przez [s]ąd z urzędu oraz w razie występowania jako podmiot reprezentujący stronę z wyboru”, z art. 64 ust. 2 w związku z art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji;
- 4) § 2 pkt 1 w związku z § 4 ust. 2 w związku z § 17 ust. 1 pkt 1 oraz § 17 ust. 2 pkt 3 i 4 oraz § 19 pkt 7 rozporządzenia, o którym mowa w punkcie pierwszym, w zakresie, w jakim „przy ustaleniu opłaty w wysokości wyższej, niż określona w § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia nie uwzględnia zmiany wartości

siły nabywczej pieniądza jako elementu określającego adekwatność nakładu pracy adwokata, a także w zakresie w jakim przy ustaleniu opłaty w wysokości wyższej, niż określona w § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia określa kwotę podwyższenia na 150% dla pełnomocnika w razie jego wyznaczenia przez [s]ąd z urzędu, podczas gdy pełnomocnik reprezentujący stronę z wyboru może otrzymać podwyższenie wynagrodzenia podstawowego w wysokości 600% przy zastosowaniu tych samych kryteriów”, z art. 64 ust. 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 11 sierpnia 2023 r. (data nadania) G.K., reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującej sprawy.

Skarżący jest adwokatem wykonującym praktykę zawodową w S. Występując jako obrońca z urzędu, reprezentował podejrzanego podczas postępowania przygotowawczego, sądowego rozpoznawczego i odwoławczego. Następnie, po uchyleniu postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania przez Sąd Okręgowy, skarżący nadal reprezentował podejrzanego w postępowaniu rozpoznawczym, odwoławczym i ostatecznie – wykonawczym. W związku z tymi czynnościami Sąd Rejonowy S. 19 grudnia 2022 r. przyznał skarżącemu w sprawie o sygn. akt [...], jako obrońcy z urzędu, kwotę 2081,60 zł (w tym VAT). Skarżący nie zaskarżył tego postanowienia, które – po upływie określonego w ustawie czasu – uprawomocniło się.

W związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 20 grudnia 2022 r. w sprawie o sygn. SK 78/21 (OTK ZU A/2023, poz. 20) skarżący wniósł o uzupełnienie postanowienia z 19 grudnia 2022 r. przez wydanie postanowienia na podstawie art. 626 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, ze zm.; dalej: k.p.k.) w kwocie identycznej jak „dotychczasowe postanowienie o kosztach (zdublowanie kosztów obrony) oraz uzupełniając o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej podejrzanemu w trakcie postępowania wykonawczego” (s. 3 skargi). Sąd Rejonowy w S. VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w P., wydając postanowienie 2 marca 2023 r. (sygn. akt [...]), nie uwzględnił żadnego ze wskazanych wniosków. Skarżący zaskarżył to postanowienie. Sąd Okręgowy w S. I Wydział Karny Odwoławczy postanowieniem z 11 maja 2023 r. (sygn. akt [...]) zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zasądził na rzecz skarżącego kwotę 295,20 zł (w tym 55,20 zł podatku VAT) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej obrony udzielonej podejrzanemu w postępowaniu wykonawczym, a w pozostałym zakresie utrzymał je w mocy.

Skarżący w skardze konstytucyjnej zarzucił, że § 2 pkt 1 w związku z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1714; dalej: rozporządzenie) w zakresie, w jakim „różnicuje sytuację majątkową (wynagrodzenie) pełnomocnika w razie jego wyznaczenia przez [s]ąd z urzędu oraz w razie występowania jako podmiot reprezentujący stronę z wyboru” jest niezgodny z art. 64 ust. 2 w związku z art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji oraz, że § 2 pkt 1 w związku z § 4 ust. 2 rozporządzenia w zakresie, w jakim „przy ustaleniu opłaty w wysokości wyższej, niż określona w § 4 ust. 1 (...) rozporządzenia nie uwzględnia zmiany wartości siły nabywczej pieniądza jako elementu określającego adekwatność nakładu pracy adwokata,

a także w zakresie w jakim przy ustaleniu opłaty w wysokości wyższej, niż określona w § 4 ust. 1 (...) rozporządzenia określa kwotę podwyższenia na 150 % dla pełnomocnika w razie jego wyznaczenia przez [s]ąd z urzędu, podczas gdy pełnomocnik reprezentujący stronę z wyboru może otrzymać podwyższenie wynagrodzenia podstawowego w wysokości 600% przy zastosowaniu tych samych kryteriów” jest niezgodny z art. 64 ust. 2 Konstytucji. Wskazał, na wypadek gdyby Trybunał uznał, że przytoczone zarzuty „nie mają charakteru konkretnego, a jedynie abstrakcyjny”, że § 2 pkt 1 w związku z § 4 ust. 1 i 2 w związku z § 17 ust. 1 pkt 1 oraz § 17 ust. 2 pkt 3 i 4 rozporządzenia są niezgodne z art. 64 ust. 2 w związku z art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji w zakresie, w jakim przepisy te różnicują „sytuację majątkową (wynagrodzenie) pełnomocnika w razie jego wyznaczenia przez [s]ąd z urzędu oraz w razie występowania jako podmiot reprezentujący stronę z wyboru”, oraz że § 2 pkt 1 w związku z § 4 ust. 2 w związku z § 17 ust. 1 pkt 1 oraz § 17 ust. 2 pkt 3 i 4 oraz § 19 pkt 7 rozporządzenia w zakresie, w jakim „przy ustaleniu opłaty w wysokości wyższej, niż określona w § 4 ust. 1 (...) rozporządzenia nie uwzględnia zmiany wartości siły nabywczej pieniądza jako elementu określającego adekwatność nakładu pracy adwokata, a także w zakresie w jakim przy ustaleniu opłaty w wysokości wyższej, niż określona w § 4 ust. 1 (...) rozporządzenia określa kwotę podwyższenia na 150% dla pełnomocnika w razie jego wyznaczenia przez Sąd z urzędu, podczas gdy pełnomocnik reprezentujący stronę z wyboru może otrzymać podwyższenie wynagrodzenia podstawowego w wysokości 600% przy zastosowaniu tych samych kryteriów” są niezgodne z art. 64 ust. 2 Konstytucji.

Zarządzeniem z 3 listopada 2023 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 10 listopada 2023 r.) Prezes Trybunału Konstytucyjnego wezwał skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) doręczenie odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem wszystkich dołączonych do skargi załączników (z wyjątkiem pełnomocnictwa); 2) udokumentowanie daty doręczenia skarżącemu orzeczenia wskazanego w skardze jako ostateczne (wraz z czterema kopiami) oraz 3) poinformowanie, czy od wskazanego orzeczenia został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia (wraz z czterema kopiami). W piśmie z 17 listopada 2023 r. (data nadania) skarżący ustosunkował się do powyższego wezwania.

Zarządzeniami z 8 sierpnia 2024 r. (doręczonymi pełnomocnikowi skarżącego 23 sierpnia 2024 r.) sędzia Trybunału Konstytucyjnego wezwał skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: udokumentowanie daty doręczenia skarżącemu orzeczenia wskazanego w niej jako ostateczne, doręczenie odpisu lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem postanowienia Sądu Rejonowego w S. z 19 grudnia 2022 r. (sygn. akt [...]), wskazanie sposobu naruszenia praw skarżącego wynikających z art. 64 ust. 2 Konstytucji, doręczenie odpisu lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem pisma skarżącego z 30 stycznia 2023 r. o wydanie postanowienia w trybie art. 626 § 2 k.p.k. (wraz z czterema kopiami), wyjaśnienie, czy wydanie wyroku przez Trybunał Konstytucyjny jest konieczne dla ochrony konstytucyjnych praw lub wolności skarżącego, pomimo: a) utraty mocy obowiązującej zaskarżonych przepisów, b) wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 27 lutego 2024 r., sygn. SK 90/22 (OTK ZU A/2024, poz. 30) – wraz z czterema kopiami.

Do dnia wydania niniejszego postanowienia skarżący w żaden sposób nie ustosunkował się do powyższych wezwań.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Skarga konstytucyjna jest sformalizowanym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Jej merytoryczne rozpoznanie jest uzależnione od spełnienia licznych przesłanek wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanych w ustawie z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym

(Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK). Weryfikacja tych przesłanek następuje na etapie wstępnego rozpoznania na posiedzeniu niejawnym (art. 61 ust. 1 u.o.t.p.TK).

Zgodnie z art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK, jeżeli skarga nie spełnia wymagań przewidzianych w ustawie, a usunięcie braków jest możliwe, wyznaczony sędzia Trybunału wydaje zarządzenie, w którym wzywa do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia doręczenia zarządzenia. Odpisy zarządzeń sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 8 sierpnia 2024 r. zostały skutecznie doręczone skarżącemu 23 sierpnia 2024 r. W ustawowym terminie skarżący nie usunął wskazanych braków.

Powyższa okoliczność jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Mając powyższe na względzie, Trybunał postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.